

مناقشه گرجستان و اوستیای جنوبی؛ تقابل جدید روسیه و غرب در قفقاز

جمهوری خودخوانده اوستیای جنوبی تلاش می‌کند که در چارچوب‌های گوناگون به روسیه بپیوندد و این اقدام واکنش اتحادیه اروپا و آمریکا را به دنبال داشته است.

به گزارش آران نیوز، منطقه خودمختار اوستیای جنوبی در شرق گرجستان و تقریباً در جنوب غربی روسیه واقع شده است. این منطقه همانطور که از نامش پیداست متشکل از اوستین‌هاست که اقوام ایرانی و آریایی بوده و نام دیگر آنها ایرونی است. در دوران اتحاد جماهیر شوروی اوستیای جنوبی بخشی از گرجستان محسوب می‌شد، اما در سال 1989 مردم این منطقه خواهان جدایی از گرجستان شدند. با فروپاشی شوروی، این موضوع موجب جنگ میان دولت مرکزی گرجستان با تسخینوالی مرکز اوستیای جنوبی شد. جنگ در اوستیای جنوبی به ویژه در سال 1992 شدت گرفت که در سال 1993 با میانجیگری سازمان ملل در این منطقه آتش بس برقرار شد. جالب توجه است که این منطقه دارای رئیس‌جمهور و نخست‌وزیر است و از پلیس مستقل و پول ملی برخوردار است. بنابراین این جمهوری کوشیده است که با برگزاری انتخابات محلی، پارلمانی و ریاست‌جمهوری به اقدامات تجزیه‌طلبانه خود جنبه حقوقی و قانونی بدهد. در همین راستا، دولت خود مختار اوستیای جنوبی در روز یکشنبه 9 آوریل 2017 اقدام به برگزاری همه‌پرسی درباره تغییر نام این منطقه به جمهوری اوستیای جنوبی یا آلتانیا کرده که واکنش دولت گرجستان را در پی داشته است. دولت تفلیس این اقدام را نقض قوانین بین‌المللی و تمامیت ارضی گرجستان خوانده و فدراسیون روسیه را به عنوان حامی جدایی‌طلبان محکوم کرده است. همچنین، مارک تونر سخنگوی وقت وزارت امور خارجه آمریکا برگزاری این همه‌پرسی را محکوم کرده و خواستار حفظ تمامیت ارضی گرجستان شد. وی اوستیای جنوبی را جزء لاینفک کشور گرجستان دانست و برگزاری انتخابات در آن را خلاف قوانین بین‌المللی عنوان کرد. افزون بر آن، اتحادیه اروپا طی بیانیه‌ای بر حل مسالمت‌آمیز مناقشه در این منطقه تاکید کرده و حمایت قاطع خود از تمامیت ارضی و حاکمیت دولت گرجستان بر این منطقه را اعلام کرده است. این در حالی است که تبیلوف، سخنگوی مجلس و برنده انتخابات ریاست‌جمهوری اوستیای جنوبی اعلام کرده که هدف راهبردی وی تلاش برای پیوستن این منطقه به فدراسیون روسیه است. وی در سال گذشته اعلام کرد که از طریق همه‌پرسی قصد دارد اختیار قانونی خود را برای درخواست از مسکو جهت الحاق این منطقه به روسیه را کسب کند و اوستیای جنوبی قصد پیوند برخی از عناصر و ارتش خود به روسیه را دارد. بدین ترتیب به نظر می‌رسد که مناقشه در این منطقه در حال شدت گرفتن است و عدم تکیه بر راه‌حل‌های مسالمت‌آمیز، پیامدهای منفی مانند ناامنی اقتصادی-اجتماعی نظیر قاچاق مواد مخدر و سلاح را افزایش داده که در ادامه آن تنش سیاسی میان دولت تفلیس و اوستیای جنوبی و سایر نیروهای فرامنطقه‌ای مانند تقابل اتحادیه اروپا و آمریکا با روسیه را به دنبال خواهد داشت. لازم به ذکر است که در سال 2002 واشنگتن تصمیم گرفت که به بهانه مبارزه با تروریسم نیروهای خود را به این منطقه اعزام کند که این تصمیم با استقبال گرم دولت گرجستان مواجه شد. بلافاصله برخی گروه‌های دومی روسیه مسئله الحاق اوستیای جنوبی به فدراسیون روسیه را مطرح کردند. روسیه بعد از فروپاشی شوروی تلاش کرده تا با ابزار حمایت از جدایی‌طلبان این منطقه، به عنوان اهرم فشاری برای کنترل گرجستان، همچنین نفوذ و تسلط خود بر منطقه قفقاز استفاده کند. البته مسکو همواره از اینکه اوستیای جنوبی به اوستیای شمالی که جزء خاک روسیه است بپیوندد، هراس داشته و نگران است که این دو منطقه به دلیل پیوستگی‌های فرهنگی به تشکیل دولت مستقل اوستیا اقدام کنند. در هر صورت اگر مشکلات ناشی از مناقشات قومی این منطقه حل نشود، ممکن است حضور مستقیم آمریکا و اتحادیه اروپا در این منطقه تقویت شود و افزایش منازعه در سایر گسل‌های قفقاز مانند آبخازیا و نزدیکی مرزهای روسیه را به دنبال داشته باشد. باید دید که این منطقه نیز سرنوشت شبه جزیره کریمه را خواهد داشت یا در قالب‌های دیگر قابل حل باشد.